

ringen bringer Befolkningens forskellige Dele i Berøring med hinanden.

Et Forhold, som er af langt større Betydning, set fra et militært Synspunkt, er den store Ulempe, at man meget nemt vil kunne komme til at savne Folk til Øvelse, naar man skal ligge i Lejr. Naar der brydes op fra Kantonement, tager man alt med og efterlader ikke noget som helst, og saa kan man møde med sin fulde Styrke til Øvelserne. Hvis man derimod ligger i Lejr, bliver Forholdet det, at en ikke ganske ringe Del af Mandskabet maa holdes tilbage i forskellige Øjemed, nogle som Kokke for at tilberede Maden, andre som Lejrvagt for at bevogte Adgangen til Lejren, og andre som Teltvagt for at passe paa, at der ikke bliver noget borte fra Teltene o. s. v. Og det er en ikke ringe Styrke, der saaledes gaar tabt for Øvelserne. Det er noget, der ikke vilde have spillet nogen som helst Rolle indtil for nogle faa Aar siden, før vi havde den, jeg tør snart sige sørgelig berømte Hærlov af 13. April 1894, thi da raadede Feltartilleriet over saa rigeligt Mandskab, at man havde flere, end man kunde uddanne, da man hertil savnede det tilstrækkelige Antal Heste. Det Forhold er nu fuldstændig forandret efter Loven af 1894. Jeg skal illustrere dette ved nogle enkelte Tal. Ved en Afdeling fandtes den 13. September 1894 325 menige til Stede, men ved den samme Afdeling fandtes der i 1897 samme Dag kun 193 menige. Det er en saa betydelig Nedgang — fra 325 til 193 — at det vel nok maa kunne forstaas, at det er et Spørgsmaal, som vi maa tage Hensyn til, om vi kunne møde med en fuldtallig Styrke ved vore Øvelser, eller om vi maa afgive en stor Del til Vagt, Arbejde og andet lignende. Og jeg benytter denne Lejlighed til at fremhæve, at det ikke alene er Fodfolket, der har lidt ved Hærloven af 1894, men at det ikke mindre er Feltartilleriet. — Det vil vel selvfølgelig ogsaa have sin store Interesse at undersøge, om det Terrain, som vi for Tiden benytte til Skydeøvelser, i og for sig egner sig dertil, og om vi kunne gøre Regning paa at beholde det i en længere Aarrække. Jeg skal da tillade mig at oplyse, at der klæber adskillige Ulemper ved dette Terrain, og at de vokse Aar for Aar. Terrainet er meget smalt, paa sine Steder kun nogle faa Hundrede Alen bredt, paa den vestlige Side begrænses det af en meget bugtet Kystlinie, langs hvilken der er anlagt en Plantage, og efterhaanden som denne Plantage, der

skærer en dyb Bugt ind i det Terrain, vi benytter, vokser op, bliver Udsigten naturligvis mindre og mindre til det Terrain, vi skulle skyde paa, og det bliver vanskeligere og vanskeligere at opstille Maalene. Der opstaar altsaa en lignende Kalamitet som den, en tidligere Taler har omtalt vedrørende Udsigtspunkterne, hvor Bevoksningen bringer Udsigten til at forsvinde, og det er ikke nogen ligegyldig Ting for Feltartilleriet. Der løber endvidere levende Hegn, som stadig gro mere og mere op, som gaa tværs over Terrainet; ogsaa disse bringe Udsigten til at forsvinde. Der gaar endelig en Allé over Terrainet, som vi have de strengeste Ordre til ikke at beskadige under Skydningen, og som afskærer den sydligste Tredjedel, og naar den gror op, vil denne Tredjedel være fuldstændig afskaaren fra de øvrige to Tredjedele. Adgangen til Skydeterrainet er endvidere yderst begrænset. I de tre Dage, vi ligge dernede, kunne vi kun skyde 3 Timer hver Dag, hvilket er en overmaade knap Tid, og naar Hensyn tages til, at Skydningen gerne skal gennemgaa grundig og gøres til Genstand for Kritik, bliver Tiden meget, meget *for knap*. Endelig eksisterer der ret strenge Bestemmelser med Hensyn til at betræde besaaede Marker. Medens vi ved de store Øvelser, hvor vi skyde med løst Krudt herinde i Omegnen af København, have Lov til at komme alle Vegne, naar Skaden betales; saa er det ved Jægerspris strengt forbudt dernede at køre paa besaaede Marker, og det siger sig selv, at det formindsker Adgangen til Øvelse meget paa dette Terrain. Naar man saa spørger, hvor længe vi have Sikkerhed for at beholde Terrainet, lyder Svaret: 3 Aar. I 1901 udløber Kontrakten, for saa vidt der ikke opnaas Forlængelse.

Jeg tror, at, efter hvad jeg har oplyst, kunde der nok være nogen Betænkelse ved at binde sig saa stærkt til dette Terrain, som man gør ved at udgive en ikke ganske ubetydelig Sum til at anlægge en Lejr paa dette Sted, og at det maatte være meget ønskeligt enten at finde et andet Sted eller at faa truffet saadanne Bestemmelser om Forholdene ved Jægerspris, at Terrainet blev mere brugbart, at det f. Eks. blev tilladt hist og her at kappe nogle Hegn og træffe andre lignende Forholdsregler, faa Lov til at betræde besaaede Marker og meget andet. Og hvis det ikke skulde kunne lade sig gøre, saa maatte man se at finde et andet Terrain paa Sjælland eller i Jylland. Jeg er ingenlunde blind